

Robežnieki – Latgales stiprie ļaudis.

RĒZEKNE UN RĒZEKNES NOVADS

Latgalē, tostarp Rēzeknē un Rēzeknes novadā, cilvēki ir spiesti būt stipri. Tā tas bijis laika gaitā. Ja agrāk Latgale tika uzskatīta par perifēriju, tad tagad tā atrodas pie Eiropas Savienības ārējās austrumu robežas, kurai pievērsta pastiprināta uzmanība. Kopš šī gada pavasara Latgale dzīvo “dronu zīmē”. Pēc maija, kad tik bieži saņemām ārkārtas situācijas brīdinājumus par apdraudējumu Latvijas gaisa telpā, bija iestājusies tāda kā atelpa, kad nedz dienā, nedz naktī nevajadzēja satrūkties no spalgās skaņas telefonā. Tiesa, sekas sajuta uzņēmēji, kas darbojas tūrisma jomā.

Augustā notika Rēzeknes pilsētas svētki, pasākumi Rēzeknes novada pagastos, un tad jau svētceļnieku plūsma uz Aglonas svētvietu. Taču nu jau 14. augusta agrā rītā, ap pulksten četriem, Latgales pierobežas ļaudis atkal iztrūcināja brīdinājumus par apdraudējumu Latvijas gaisa telpā. Drons šoreiz tika notriekts Balvu novadā. Tikpat labi tas varēja lidot arī virs Rēzeknes vai Aglonas bazilikas... Tāpēc Latgales iedzīvotājiem, kā arī visai Latvijai ir svarīgi, lai debesis būtu bez svešzemju droniem, kas apdraud ikviena drošību. Tāpēc drošība tagad ir pirmajā vietā.

Atbildība, disciplīna un līderība

Šī gada 1. septembrī savu darbu uzsāks Ģenerāļa Pētera Radziņa profesionālā vidusskola, kas ir vidējās izglītības iestāde ar militāru ievirzi. Skola izvietojusies Maltsas vidusskolas telpās. Papildus vispārizglītojošiem mācību priekšmetiem te uzsvars tiks likts uz līderību, kritisko domāšanu un pastiprinātu fizisko sagatavotību. Skolā tiks nodrošināta militāro prasmju apguve, kas sniegs iespēju turpināt studijas Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā vai ārvalstu militārajās mācību iestādēs.

Par Ģenerāļa Pētera Radziņa profesionālo vidusskolu un mācībām tajā sarunājos ar skolas direktoru pulkvedi Vili BAUSKU.

Ir noslēgusies izglītojamo uzņemšana. Cik liela bija konkurence?

– Pavisam uzņemti 24 jaunieši – piecas meitenes un 19 puīši. Jaunieši nāk no Preiļiem, Daugavpils, Maltsas, Viļāniem, Jelgavas, Olaines, Ķekavas un citām Latvijas vietām. Kopumā saņemām vairāk nekā 50 pieteikumus, tāpēc konkurence bija. Jāatzīst, ka mācību sekmes ir nedaudz sliktas, arī fiziskā sagatavotība varētu būt labāka. Lai gan par fizisko sagatavotību ļoti nesatraucamies, jo to iespējams pilnveidot skolā, bet sekmes ir sekmes. Tāpēc mans novēlējums 7., 8. un 9. klašu skolēniem, kuri apsver iespēju šeit mācīties, laikus pievērst uzmanību tiem mācību priekšmetiem, kas uzņemšanā ir nepieciešami, – fizikai, ķīmijai un svešvalodai.

Vai ir jau zināma motivācija: jaunieši pieteicās skolai ar skaidru mērķi veidot militāro karjeru vai arī daļu piesaistīja valsts nodrošinātā sociālā pakete?

– Šogad uzņemšanas procesā šādu anketēšanu neveicām, lai gan mums pašiem radās šāda doma. Nolēmām aptaujāt tos jauniešus, kuri iestājās skolā, lai noskaidrotu, kā viņi nonāca pie lēmuma iesniegt šeit dokumentus. Kur viņi uzzināja par skolu – sociālajos tīklos, no paziņām, izglītības iestādēs vai citur. Pagaidām gan speciāla anketa nav izstrādāta.

Ir redzams, ka ceļi līdz mūsu skolai ir ļoti dažādi. Piemēram, jaunieši no Maltsas par skolu uzzināja, redzot, kas šeit notiek, savukārt jaunieši no Jelgavas atzina, ka par mums uzzinājuši izglītības iestādē «Skola 2026». Arī motivācija var būt atšķirīga. Kādu piesaista sociālie ieguvumi – valsts apmaksātas mācības, ēdināšana, stipendija un citas iespējas. Citām ģimenēm svarīgi, lai bērns kļūtu patstāvīgāks, disciplinētāks un atbildīgāks. Mājās daudzus ikdienas pienākumus paveic vecāki, bet skolā jauniešiem pašam ir jārūpējas par savu kārtību, jāsaklāj gulta, jāsakopj sava dzīvesvieta un jāievēro disciplīna. Te nevar atlikt darbus uz vēlāku laiku – tie jāizdara uzreiz.

Ir arī jaunieši, kuri skaidri zina, ka vēlas savu nākotni saistīt ar militāro karjeru. Piemēram, nu jau bija otrais izlaidums Pulkveža Oskara Kalpaka profesionālajā vidus-

skolā Kandavā, un redzam, ka liela daļa absolventu paliek nozarē – kļūst par rezerves karavīriem, daudzi aiziet mācīties uz Nacionālo aizsardzības akadēmiju, citi iestājas Zemessardzē, iestājas profesionālajā dienestā. No šāda skatu punkta varam būt gandarīti.

15–16 gadus veci jaunieši atnāk no parastās skolas, un te pēkšņi viņiem ir militārā disciplīna. Vai paredzēts kāds adaptācijas laiks?

– Nav nekāda adaptācijas laika. Dienu pirms 1. septembra izglītojamie saņems formas tērpus, un sāksies ikdiena. Vieglāk būs tiem, kuri iepriekš ir bijuši Jaunsardzē, jo viņi zina, kā valkāt formas tērpu, kā sevi sakārtot, saprot komandas un orientējas militārās sistēmas pamatos, tostarp pakāpju atšķirībās. Tiem, kuri iepriekš ar militāro vidi nav saskārušies, būs vajadzīgs laiks. Tāpēc skolā ikdienā strādās instruktori, kuri palīdzēs jauniešiem apgūt nepieciešamās prasmes.

Kādas nākotnes perspektīvas ir tiem jauniešiem, kuri pēc skolas absolvēšanas neizvēlēsies militāro karjeru?

– Mums nav obligātas prasības, vismaz pagaidām, ka jauniešiem pēc skolas beigšanas jāiet dienestā vai jāstājas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā. Daudzi izvēlas studēt Latvijas augstskolās.

Šo četru gadu laikā viņi iegūst daudz vairāk nekā tikai profesionālo izglītību. Jaunieši iemācās rūpēties par sevi, būt atbildīgiem par saviem vārdiem un darbiem, strādāt komandā, attīsta līderības prasmes un spēju argumentēt. Tās ir īpašības, kas noder jebkurā profesijā.

Šie četri gadi nav vienkārši. Lai gan tā ir profesionālā vidusskola, tautā saukta par «profeni», tās vide atšķiras no citām profesionālajām vidusskolām. Ikdienu ir ļoti strukturēta – ir noteikta dienaskārtība, disciplīna. Ik dienu jāvalkā formas tērps, jāievēro kārtība un personīgā higiēna. Tā ir vide, kurā nevar atlikt pienākumus uz vēlāku laiku.

Līdztekus ir jāmācās, jābūt labām sekmēm, katru dienu ir jāsporto. Ja tev ir sliktas sekmes, tas var atsaukties uz

stipendiju. Un, ja jaunietis šajā strukturētajā vidē nodzīvo četrus gadus, vai, aizejot studēt, piemēram, uz LU, viņš sāks mācīties citādāk? Maz ticams. Viņš turpinās tāda pašā garā, veltīs laiku mācībām un sportam.

Kādā veidā skolā kritiskā domāšana tiek mācīta?

– Kritiskā domāšana iekļauta profesionālās izglītības saturā. Jaunieši mācās analizēt faktus, saprast cēloņsakarības un izdarīt pamatotus secinājumus. Līdz ar to tā kritiskā domāšana attīstās, ka akli netici tam, ko tu dzirdi. Tev jāpārliciecinās, jāpārbauda, jāsalīdzina dažādi avoti, un tad jāizdara secinājums.

Mūsdienās sociālajos tīklos ziņas izplata ātri, un citi tās pārpublicē. Mēs vēlamies, lai jaunieši tā nedara, bet kritiski izvērtē visus jaunumus vai ziņas un tad izdara secinājumus. Protams, secinājumi katram var atšķirties, jo katram ir sava pieredze.

Tāpēc kritiskās domāšanas attīstībai pievēršam lielu uzmanību: pirms tu kaut ko saki vai raksti, padomā. Tam veltīti ir četri gadi, apgūstot gan vidusskolas kursa parastos priekšmetus, gan militāro sadaļu. Jauniešiem ir pietiekami daudz prakses NBS vienībās, kur viņi saskaras ar dzīves realitāti jau 1. kursa beigās. Iegūst dzīves pieredzi. Un pašiem jāatbild par saviem nodomiem un vārdiem.

Vai mācībspēku sastāvs ir nokomplektēts?

– Sākotnēji vispārizglītojošos priekšmetus pasniegs Maltsas vidusskolas pedagogi, viņi ir apzināti un gatavi darbam. Kā būs turpmāk gada griezumā, paskatīsimies. Savukārt militāros vai profesionālos priekšmetus pasniegs instruktori. Viņu atlase vēl turpinās, ar vairākiem kandidātiem notiek pārrunas.

1. septembris būs parasta mācību diena. Izglītojamie ieradīsies jau 31. augustā, un šajā dienā viņi saņems formas tērpus. To izsniegšana notiks Lūznavā, kur atrodas valsts aizsardzības dienesta bāze. Iepriekš būs iesniegti audzēkņu izmēri, lai formas tērpus varētu sagatavot. Tad sekos iekārtošanās dienesta viesnīcā.

Runājot par formas tērpiem, vai katram būs tikai viens? Kā notiks to mazgāšana?

– Krekliņi katram būs vairāki. Savukārt dienesta viesnīcā būs pieejamas veļas mazgājamās mašīnas un žāvētāji. Ja formas tērps tiks sasmērēts, to varēs izmazgāt un izžāvēt, lai jau nākamajā dienā viss būtu kārtībā.

Kādi bija lielākie izaicinājumi, lai Maltā ierīkotu šo skolu?

– Meklējot piemērotu vietu šai skolai, tika izskatītas vairākas vietas Latgalē. Skolai bija ļoti specifiskas prasības – bija nepieciešama dienesta viesnīca, virtuve, kas spētu nodrošināt ēdināšanu četras reizes dienā, sporta infrastruktūra, tostarp sporta zāle un stadions, kā arī zaļā vide jeb mežs militāro nodarbību organizēšanai. Svarīgi bija arī tas, lai šī infrastruktūra piederētu pašvaldībai. Protams, bija vajadzīgas arī mācību telpas.

Apsenkojot un izvērtējot visas iespējas, tika pieņemts lēmums par labu Maltsas vidusskolai. Vienlaikus veicam vairākus uzlabojumus. Ierīkojot biroja telpas, esam uzlabojuši apgaismojumu. Remontdarbi notiek arī dienesta viesnīcā – tiek ierīkotas papildu dušas un paplašinātas tualetu telpas. Mēs infrastruktūru pielāgojam skolas specifikai. Piemēram, pēc sporta nodarbībām audzēkņiem ir jāspēj ātri pārģērbties un nomazgāties, tāpēc nepieciešams lielāks dušu skaits. Izglītojamie dzīvos ceturtajā stāvā, bet trešajā stāvā atrodas skolas vadības biroja telpas.

Kādu jūs redzat skolu pēc pieciem gadiem?

– Pēc pieciem gadiem skolā būs jau noticis pirmais izlaidums. Skola būs pilnā spēkā. Droši vien varētu būt kaut kādi tehniski un tehnoloģiski uzlabojumi. Sporta laukums varētu tikt papildināts ar jaunām ierīcēm, kas palīdzēs audzēkņiem pilnveidot savu fizisko sagatavotību.

Pēc pieciem gadiem skolai būs jau savas tradīcijas. Ceram, ka skolas vārds būs ieguvis nozīmīgu reputāciju un kļūs par kvalitātes zīmi, kas motivēs jauniešus izvēlēties mācības tieši pie mums.

Paldies par sarunu!

Aija Mikele-Strušele
Autores foto

Šajā ēkā atrodas ģenerāļa Pētera Radziņa profesionālā vidusskola

«Iztaisnoj muguru un ej!»

Rogovkas un Nautrānu pogosta vārds ir pazeistams vysā Latvijā, jo nu šejines ir nōkušas izcylas personeibas dažaidōs nūzarēs un laikūs. Un šei vīta turpynoj byut kai skaidrs iudiņa olūts, kas veļdzej ikvīnu. Sarunai aicynōju Nautrānu pogosta kulturas pasōkumu organizatori Ingu VIGULI.

Jyus asat tys cylvāks, kurš vērzeja, lai Nautrānu kulturtelpa tyktu oficiāli iklāuta Latvijas Namaterialō montōjuma sarokstā. Kai rodōs šei ideja?

– Dūma jau virnōja seņ, ka Nautrānu pogosts ir bogōts ar tradicijom, personeibom, folkloru. Gryutōkais laikam jau beja pošim sasakooperēt un sataiseit pi sevīm inventarizaciju. Tys, kas likās mums pats par sevi saprūtams, vyss ir pīrosts, bet eistineibā tys ir kaut kas unikals un īvēreibas cīneigs. Kai soka, mes pošī bīži vīn namōkom tū nūvērtēt.

Tod mums tolkā nōce latgališu kulturas kusteiba «Volūda», kuras juridiskō adrese ir Nautrānu pogostā. «Volūda» Nautrānu pogosts ir cīši svareigs, jo daudzas nūtikšonas nūteik Rogovkā. Un tai, salīkūt spākus kūpā, mes sataisejom inventarizaciju – vysu apkūpōjom. Eistineibā Latgolā ir daudz vītu, kas ir peļņejušas kulturtelpas statusu Namaterialō kulturas montōjuma sarokstā.

Golvonais ir sasajimt un dareit, lai tōs vērtēibas sasagloboj. Kam tagad tys ir jōkūp, jōturpynoj un jōsagloboj? Na tikai pašvaļdeibai voi konkretai bīdreibai. Tī asam mes pošī, kūpīna, jo namaterialais kulturas montōjums ir dzeivs, cikom mes tū kūpsīm, saglobōsim, atteisteisim.

Veicūt tū inventarizaciju, mes saprotom, ka nu omota prasmem pi mums vysmozōk ir pēteitas gūdu saimineicas. I tai šugod bīdreiba «Nautrānu kulturtelpai» uzraksteja projektu par gūdu saimineicom, un jōsoka lels paļdis Latvijas Nacionalajam kulturas centram, kas apstyprynōja šū projektu. Byus gūdu saimineicu intervijas, byus meistarklases, un uz priķšdīnom planōts šū materialu apkūpōt un izdūt, īspējams, kaidu brošuru voi grōmateļu. Golvonais ir sōkt un īt mozīm sūleišim uz prišķu.

Nautrānu kulturtelpa par veikumu 2025. godā sajēme Latgališu kulturas goda bolvu «Bonuks»

Kai īgyutais Nautrānu kulturtelpas statuss paleidz?

– Pyrmkōrt, tei ir pošapziņa, ka mes asam stypra kūpīna, ka mums ir ar kū lepōtīs. Bet mes navarim gulēt uz vacīm laurim, mums jōstrōdoj, jōbyut aktivim, lai saglobōtu un atteisteitu tū, kas mums ir. Ūtrkōrt, tys paver īspējas starteit dažaidūs projektu konkursūs.

Pastōstit, lyudzu, par sevi!

– Es pīdzymu Ogrē. Pyrmī dzeives godi pagōja Lielvārdē, tod vacōki pōrsacēle uz Brižucīmu, un tod atsagrīzē Nautrānu pogostā. Bet vysas bērneibas vosoras pavadeitas Žogotūs pi vacmāmeņas. Studiju godūs dzeivōju Daugavpilī, tod atsagrīžu, tod otkon cytur dzeivōju, bet dzeive mani atgrīze otkon Nautrānūs. Un tod saprotu, ja mani vinmār atgrīž atpakaļ, maņ te jōpalīk. Bet Nautrānu pogosts ir obu munu vacōku dzymtō puse: mamās bērneiba pagōjuse Rancānūs, Vylkadūbeišūs, bet tāvam Žogotūs, Kristīņkūs.

Par kulturas organizatori sōču strōdēt 2015. godā. Nūstrōdōju napylnu godu, pēc tam uz trejs godīm aizgōju bārna kūpšonas atvalinōjumā. Tod nu 2019. goda atsagrīžu kulturas nomā. Tys ir breinišķeigs pošizaugsmes ceļš – pogosta un cylvāku īpazeišana. Muna pōrlīceiba taida, ka nivīns naatīs un nikō naizdareis tovā vitā. Cik tu pats izdareisi, tik tei vīta byus stypra un loba, kur tu dzeivōj.

Pi jyusim vyss akcents ir uz latgališu volūdu – pasōkumi, afišas, tys ir kai paraugs pōrejīm.

– Pi mums ir cīši latgaliska vide, un ir pošsaprūtami, jo pasōkumūs mes runojam latgaliski. Tys maņ beja izaicynōjums pošai sev pījimt lāmumu, ka vysas afišas byus latgaliski. Jōsoka, ka mani tam motivēja latgališu kulturas kusteiba «Volūda». Ka tys ir normali, ka apleik ir latgališu volūda, un par kū tei navar byut afišōs? Atcerūs sovas bērneibas sajyutas, ka latgališu volūda ir kai sātas volūda, jo aizbrauc uz Reigu un narunoj latgaliski. Bet tei ir myusu bogōteiba, un tai pījēmu lāmumu, ka vysas afišas taisēišu latgaliski. Sōkumā cylvāki saceja, ka navar izlaseit, kū tī rokstu, bet tagad vyss ir kōrteibā, visi saprūt, vysu izlosa. Jo vaira lītoj, jo prasmes klyust lobōkas.

Nautrānu pogosts ir pīrūbeža. Sabīdreibā pastōv uzskots, ka pīrūbeža ir vīta, kur cylvākim gryutai...

– Redz kai ir, na tikai pīrūbežā, bet ari piļsātā cylvākim var byut gryuts. Vyss atkareigs nu tō, cik pats esi gotovs īt un dareit, navys gaideit, kod tev īdūs kaut kū gotovu. Prūtams, rokstūt projektus un tamleidzeigi, ir jyutama atšķireiba atolgōjuma leimiņūs. Pīmāram, cik par tū pakolpōjumu papraseis Pīreigas mōkslinīki un cik papraseis Latgolas cylvāki. Tei ir atšķireiba.

Par gryutumū Latgolā – te mums Rogovkā aizavēre posta nūdaļa, aptīka. Saprūtams, ka na tikai Latgolā, bet vysā Latvijā cylvāku skaits sasamozyno. Tys ir sōpeigi, bet pašsaprūtami, ka finansiali nav izdeveiga, pīmāram, skūla ar ļūti mozu bārnu skaitu, bet ir jōdūmoj, lai cylvāki te atsagrīztu. Bet es asu tōli nu politikas. Cenšūs dareit tū, kū varu dareit.

Kas veidoj tod tū styprū mugurkaulu?

– Gon jau ka latgališu speite, lokalpatriotisms. Dzeive ir davuse cīši daudz vysaidu mōceibu. Cenšūs ar sevi strōdēt, pōrdūmōt, uzskotu, ja ari nūteik kaut kas švaks voi napateikams, tod tys ir tikai deļ tam, lai tev kaut kū īmōceitu. Par sovu dzeivi atbījdeiba kotram jōuzajem pošam, jo šudiņdīna ir tovu īpriķšejūs lāmumu rezultats. Tai veidojās styprums, ka na žālōtīs, lai ari breižim ir gryuši, bet iztaisnoj muguru un ej tōjōk.

Nacik seņ, pavasarī, Nautrānu pogosts klīva vēļ pazeistamōks ar tū drona nūtrīkšonas gadejumu.

– Tymā dīnā es nabeju Rogovkā. Cylvāki pēc tam stōsteja, ka sajyutas nabeja tōs pateikamōkōs, bet tys gadejums pi mums jau sōc folklorizētīs. Pēc tōs reizes gon vairs nav bejis nivīna breidynōjuma.

Pyrms tam, kod beja daudz tūs breidynōjumu, cylvāki reagēja mīreigi, – nateiktu, ka kryta panikā, kū nu dareit. Jā, sātā pasaklauseji, ka nikas nikur nariņkoj, un guli tōjōk. Kū tu vari izdareit? Nikō. Kod dīnas laikā sajēmēm breidynōjumus, tod gōjom telpōs īškā, bet taipat dzērdams beja, ka cylvāki turpynoj zōli pļaut, ar traktorim braukt, kaut kū dareit, ka dzeive naapsastōj. Cīši lobs rysynōjums, ka sadaleja dzaltonajā un oranžajā breidynōjumā. Ja pajam Rēzeknes nūvodu – kur vīns gols un kur ūtrs? Voi tod vysam nūvodam sēdēt bunkurūs?

Jyus bejot Rēzeknes nūvoda svātku Lendžūs koncertuzvaduma režisore.

– Tys maņ beja lels pagūdynōjums un izaicynōjums, ka Rēzeknes nūvoda Kulturas un turisma pōrvalde palyudze, lai uzajemu izveidēt koncertuzvadumu. Ari īpriķšejā godā Rēzeknes nūvoda svātku ītvarūs beja Nautrānu apvīneibas pogostu kolektivu koncerts, un ari pi sevis Nautrānūs mes taisom koncertuzvadumus.

Paļdis, ka maņ jōve mōkslinīciskū breiveibu, ka varēju izavēlēt, kaidus kolektivus atlaseit, lai ir dažaideiba un aktīru izvēle. Un izvēles tema kryta par lobu Ontonam Rupaīnam, jō «Dzymtai zemei», jo jam ir jubilejas gods. Mums ir jōsalepoj un jōstōsta par sovīm cylvākim, jōizceļ jūs daiļrade.

Paļdis visim uzrunōtajim aktīrim, ka nivīns naatsaceja. Braukōjom uz mēginōjumim gon Rēzeknē, gon Drycānu kulturas nomā, ari Lendžūs. Cylvāki tū dareja nasavteigi, par tū sirsneigs paļdis! Par tū atdevi, energiju, nasavteibu, ka visi kolektivi pīsālāgōja. Vyss raiti gōja. Tys radeja gon darejumu, ka mes kūpā varim izdareit ļūti daudz.

Golvonais īt uz vīnu mērki ar atdevi, un tod rezultats byus.

Paļdis par sarunu! Veiksmi jums vysā!✎

Aija Mikele-Strušele

Foto nu Ingas Vigules albuma

Pieaug interese par mācībām Valsts robežsardzes koledžā

Valsts robežsardzes koledžā šobrīd norisinās vasaras uzņemšana, saņemti vairāk nekā 170 pieteikumi. Kopējais vietu skaits ir apmēram 100–110. Konkurss veidojas gan vasaras, gan ziemas uzņemšanā. Šogad ziemā uz 50 vietām bija vairāk nekā 110 pieteikumu, bet atlases gaitā palika 45 kandidāti.

Atlase visiem kandidātiem ir vienāda – sporta normatīvu kārtošana, medicīnas komisija un vidējās izglītības dokumentu izvērtēšana, stāsta Valsts robežsardzes koledžas direktors pulkvedis Marijs PETRUŠINS.

«Koledža aicina arī cilvēkus, kuri vēlas mainīt profesiju. Kandidātu vecums šobrīd ir līdz 47 gadiem, un ziemas uzņemšanā mūsu kadetu vidū ir cilvēki vecumā no 18 līdz 46 gadiem. Ņemot vērā ziņas par «Latvijas dzelzceļa» darbinieku atlaišanu, aicinām arī dzelzceļniekus izskatīt Valsts robežsardzi kā vienu no savām dienesta vietām.»

Izstrādāts rīcības plāns apdraudējuma gadījumā

Pēc dronu incidentiem, kas notika maijā, koledžā izstrādāts rīcības plāns apdraudējuma gadījumā. Noteiktas patvertnes un kārtība, kā rīkoties apmācāmajiem, pedagogiem un personālam gaisa trauksmes laikā.

«Mācību process traucēts nebija, bažu arī nebija, jo katram ir skaidri noteikts, ko darīt. Nepieciešamības gadījumā robežsargi ir gatavi atbalstīt Zemessardzi un policiju, tostarp gaisa telpas novērošanā un nokritušu dronu meklēšanā,» stāsta M. Petrušins.

Absolventiem garantētas darbavietas

Pērn septembrī mācības koledžā uzsāka 110 kadeti, izlaidums notika 21. augustā. Koledžā gada laikā ir trīs izlaidumi – profesionālās tālākizglītības programmas «Robežapsardze» absolventiem, papilduzņemšanā uzņemtajiem kadetiem un virsnieku programmas absolventiem. Visiem absolventiem ir garantētas dienesta vietas, pārsvarā tajos reģionos, no kuriem kandidāti iestājušies Robežsardzē.✎

Iecere – apmācīt kinologus no visas Eiropas

Pirms diviem gadiem tika uzsākta Valsts robežsardzes koledžas jaunā Kinoloģijas centra kompleksa būvniecība. Paredzēts, ka pirmā kārtā tiks pabeigta šī gada septembrī. «Rēzeknes Vēstis» apmeklēja būvlaukumu kopā ar Kinoloģijas dienesta priekšnieku pulkvedi Aleksandru PETROVSKI.

Jaunā Kinoloģijas centra pirmās kārtas būvniecības darbi faktiski ir pabeigti. Uzcelta divstāvu administratīvā ēka ar dienesta telpām, mācību klasēm un 16 divvietīgām istabām kinologiem. Kinoloģijas dienesta priekšnieks pulkvedis Aleksandrs Petrovskis pastāstīja, ka administratīvo ēku plānots nodot ekspluatācijā šī gada septembrī.

Jau uzsākta otrā kārtā, kuras laikā tiks uzbūvēta suņu sprostu ēka ar 30 sprosti, veterinārā telpa, telpas suņu barības un inventāra glabāšanai. Trešajā kārtā paredzēts izbūvēt mācību laboratoriju un suņu treniņu laukumus. Projekta kopējās izmaksas – 7,445 miljoni eiro.

Oficiālā centra atklāšana plānota nākamā gada 16. jūnijā, kad koledža svinēs 35. gadadienu. Nākotnē centrā iecerēts apmācīt ne tikai robežsardzes, bet arī citu Latvijas tiesībsargājošo iestāžu kinologus. 2028.–2029. gadā koledža var pretendēt un startēt jaunā projektā FRONTEX, izveidojot specializētu kinologu apmācības centru. Tas pavērtu iespējas apmācīt arī kinologus no visas Eiropas.

A. Petrovskis uzskata, ka Valsts robežsardzes koledžas Kinoloģijas centrs būs vismodernākais Eiropas valstīs: «Šeit viss ir kompakti, kinologi dzīvos līdzās dienesta suņiem, blakus ir mežs, kur organizēt suņu apmācības pēdu meklēšanā, kā arī robeža. Tās ir būtiskas konkurētspējīgas priekšrocības. Mūsu kinologiem ir pieredze, liels potenciāls, vajag tikai visu pareizi attīstīt. Viss ir iespējams.»✎

Irina Antonova

Autores foto

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. #SIF_MAF2026

Sadarbības projektā piedalās mediji: «Diena», «Vietējā Latgales Avīze», «Latgales Laiks», «Ezerzeme», «Vaduguns», «Rēzeknes Vēstis», radio «Alise Plus»

Par projekta «Robežnieki – Latgales stiprie ļaudis» rakstu saturu atbild to autori.

MAF
Mediju atbalsta fonds

Kā zināms, pierobežas novados Latgalē šī gada maijā un jūnijā bieži tika izsludināti iespējamie gaisa telpas apdraudējumi. Tas traucēja gan centralizēto eksāmenu norisi, gan būtiski ietekmēja Latgales tūrisma un viesmīlības nozari, kur strauji saasinājās krīze sakarā ar atceltām rezervācijām un tūristu apmeklējuma kritumu. Jūnijā valdība pieņēma lēmumus tūrisma nozares atbalstam. Vasara jau otrā pusē. Kāda pašlaik ir situācija tūrisma nozarē Rēzeknē un Rēzeknes novadā, vai palīdz atbalsta mehānismi, stāsta Rēzeknes novada Tūrisma informācijas centra (TIC) un Rēzeknes Tūrisma attīstības centra (TAC) speciālistes.

Gaisa apdraudējuma sekas joprojām ir jūtamas

«Rēzeknē gaisa apdraudējuma radītās sekas visbūtiskāk izjuta maijā un jūnijā, kad drošības apsvērumu dēļ tika atceltas ekskursijas un rezervācijas. Rēzeknes Tūrisma informācijas centrā apmeklētāju skaits jūnijā bija par aptuveni 50 % mazāks nekā pērnajā gadā,» stāsta Rēzeknes TAC tūrisma informācijas speciāliste Elīna PASTARE.

«Šobrīd situācija ir stabilizējusies – cilvēki atkal apmeklē centru un pamazām plāno braucienus uz Latgali. Lai gan daļu no atceltajiem pasākumiem un zaudētajiem viesiem vairs neatgūsim, ceram, ka publisku personību, tostarp Latvijas Valsts prezidenta, iedrošinājums apmeklēt Latgali, kā arī labvēlīgie laikapstākļi palīdzēs tūrisma uzņēmējiem mazināt zaudējumus.

Diemžēl par reāliem atbalsta mehānismiem pagaidām nav pamata runāt. Politiku izteiktie solījumi par papildu finansējumu Latgales tūrisma nozarei līdz šim izrādījušies vien tukši vārdi bez praktiska seguma. Esam pateicīgi vismaz par publiskiem aicinājumiem apmeklēt Latgali, uzsverot, ka situācija reģionā ir droša.

Tikmēr tūrisma uzņēmēji turpina strādāt, un par darbinieku atlaišanu vai uzņēmumu slēgšanu runāt ir pārāgri. Uzņēmumi pielāgojas apstākļiem un izstrādā īpašus piedāvājumus, lai kļūtu vēl pievilcīgāki ceļotājiem. Tomēr patieso drošības situācijas ietekmi varēsim pilnvērtīgi izvērtēt tikai ilgtermiņā, analizējot datus gada griezumā,» uzskata E. Pastare.

«Jebkurā gadījumā aicinām ikvienu šovasar ielānot atpūtu tepat Latgalē un mūsu pilsētā. Atbalstīsim cits citu un sniegsim ieguldījumu vietējo uzņēmēju izaugsmei!»

Novadā cer uz situācijas uzlabošanos

Uz laikraksta «Rēzeknes Vēstis» jautājumiem atbild Rēzeknes novada TIC vadītāja Ligita HARČEVSKA.

Vai regulārie gaisa telpas apdraudējuma brīdinājumi maijā un jūnijā ir radījuši būtisku negatīvu ietekmi uz tūristu plūsmu?

– Situācija ar tūristu apmeklējumiem nav priecīgāka. Protams, ļoti kritiski situāciju ietekmējuši gaisa apdraudējumi, arī lietainais laiks nedaudz traucē, bet galvenā problēma ir tieši apdraudējumi. Kaut gan to vairs nav, daudzas rezervācijas ir atteiktas, atsaka vēl joprojām gan ekskursijas, gan individuālos viesu māju un naktsmītņu apmeklējumus, tā ka nekā priecīga nav.

Vai uzņēmēji spēja pielāgoties un rast jaunus risinājumus?

– Par risinājumiem mēs varēsim domāt rudenī vai ziemā, jo tas notika tikai pirms mēneša. Pagājis pārāk īss laiks, lai ieviestu kaut kādus jaunus risinājumus, tas nav kā aiziet uz veikalu un rupjmaizes vietā nopirkt baltmaizi. To mēs varēsim redzēt vēlāk. Protams, uzņēmēji cer uz to, ka gan jau viss normalizēsies. Kad viņi sezonas beigās izvērtēs finansiālo situāciju, tad arī spriedīs, kā turpināt – strādāt pa vecam vai ieviest kaut ko jaunu. Tas nav vienkārši, kā pārņemt kažoku uz otru pusi. Nevar tik ātri pieņemt lēmumu: tagad es pametīšu savu viesu māju un sākšu art zemi.

Pēc sarunām ar uzņēmējiem skaidrs, ka situācija ir bēdīga, rezervācijas atsaka, bet mēs ceram uz situācijas uzlabošanos.

Vai jau darbojas atbalsta mehānismi tūrisma nozarei?

– Latgales Tūrisma asociācijas valdes priekšsēdētāja Jelena Kijaško daudz komunicē gan ar uzņēmējiem, gan ar Ekonomikas ministriju par situāciju, par datiem, finansiālajiem rādītājiem, par iespējām, bet mēs pagaidām nejūtam neko.

Kāds noskaņojums ir uzņēmējiem tūrisma nozarē? Vai ir gaidāma tūrisma nozares uzņēmumu darbības apturēšana un darbinieku atlaišana?

– Noskaņojums ir ne visai labs. Pagaidām es neesmu dzirdējusi par to, ka kāds novadā domātu par to, ka jāpārtrauc darbība vai jāatlaiz darbinieki. Sezona nav galā, varbūt augustā tūrisma plūsma palielināsies, tas nomierinās uzņēmēju prātus, un arī finansiālā situācija uzlabosies. Protams, cerība ir. Katrs, kas darbojas savā jomā, cer, ka viņš tajā var izdzīvot un attīstīties. ▣

Irina Antonova

Drošība sākas ar cilvēkiem

Rēzeknes novada Audriņu pagastā par drošību runā ne tikai saistībā ar droniem, bet arī saistībā ar tukšajiem pagalmiem, bērniem, kuri pārcēlušies, un bailēm kādu dienu zaudēt vietu, kas kļuvusi par mājām. Kad Jusuŗu ciema "Avotiņu" (netālu no Audriņiem) saimniekiem, laulātajam pārim Fainai un Ērikam BLAŽEVIČIEM, jautāju par droniem un sprādzienu, kas noticis maijā Rēzeknes naftas bāzē, saimniece uz brīdi aplūsa.

"Ziniet, tas ir morāli smagi. Fiziski mēs neko neizjūtam, bet, kad notika sprādziens naftas bāzē, mēs pamodāmies no trokšņa," viņa stāsta. Pēc paziņu stāstītā, Puderovā sprādziena rezultātā pat nodrebēja logi.

"Negribētos vēl kaut ko tamlīdzīgu piedzīvot. Mēs gribam mieru un klusumu," saka Faina. Šī lauku saimniecība atrodas netālu no Audriņiem, apvidū, ko paši iedzīvotāji uztver kā tuvu austrumu robežai. Droni šeit vairs nešķiet tikai abstrakts militārs jēdziens. Tie ir skaņa, kas pamodina naktī, un jautājums, kas paliek prātā pat pēc tam, kad satraucošie ziņojumi tālrunī ir pazuduši. Latvijas austrumu iedzīvotājiem droni vairs nav tikai ziņas televīzijā. Un tad ilgi domā: kas notika? Cik tuvu tas ir? Kas būs tālāk?

Ceļš pie tuviniekiem kļuvis garāks

Fainai ir vēl viens iemesls, kāpēc viņa tik asi uztver visu notiekošo. Viņas radnieki dzīvo Baškīrijā. Kādreiz no Rīgas uz Ufu ar lidmašīnu varēja nokļūt aptuveni divu stundu laikā. Tagad ceļojums pie radniekiem ir kļuvis ievērojami grūtāks. Jāmeklē maršruti caur citām valstīm – Armēniju, Gruziju vai Turciju.

«Tur ir mana dzimtene, lai gan šeit esmu nodzīvojusi daudzus gadus. Tāpēc tas ir īpaši grūti. Sanāk, ka brālis ir nostājies pret brāli,» saka Faina.

Šai ģimenei karš nav tikai kaut kas tāds, ko rāda televīzijā. Tāpēc dronu lidojumi un incidents Rēzeknes naftas bāzē ir kļuvuši ne tikai par iemeslu Blaževiču bažām par Latvijas drošību, bet arī par vēl vienu atgādinājumu tam, cik tuvu karš ir pietuvies ikdienas dzīvei.

Visi vēlas vienu un to pašu – lai pār šo viensētu, pār šo māju, pār visu šo klušo zemi būtu mierīgas debesis.

Starp radaru un pastāvīgu spriedzi

Sarunā tiek pieminēts arī tuvumā esošais radars. Daži vietējie iedzīvotāji reiz mēģināja to saistīt ar onkoloģisko saslimšanu skaita pieaugumu.

Audriņu pagastā bijušās lidostas vietā jau daudzus gadus ir izvietots NATO radars. Iedzīvotāji kategoriski iebilda pret tā uzstādīšanu, tika savākti daudzi paraksti un aizvesti uz Rīgu, bet tas neko nemainīja. Vecie ļaudis teic, ka pirms radara uzstādīšanas vietējo iedzīvotāju vidū nebija tik daudz onkoloģisko saslimšanu gadījumu kā tagad.

Faina ar piesardzību izturas pret šo pieņēmumu un neuzskata to par pierādītu: «Varbūt mūs pasargā mežs, jo mēs atrodamies nedaudz tālāk. Taču nevar apgalvot, ka slimības ir radušās tieši radara dēļ. Kad mēs turējam bites, mēs vainojām radaru par to, ka bites slikti spietojas. Bet ciema iedzīvotāji lielākoties nomira no vecuma. Domāju, ka onkoloģiskās slimības izraisa ne tik daudz radars, cik neveselīgs uzturs,

mobilo tālrunu lietošana, stress un nervu spriedze. Šobrīd mēs patiešām dzīvojam pastāvīgā spriedzē...»

Stress lauku cilvēkam nebeidzas ar satraucošām ziņām. Satraukumu rada ne tikai situācija saimniecībā, bet arī grūtības, kas saistītas ar dažādu dokumentu noformēšanu, prasību, subsīdiu un projektu kārtošanu, termiņu un noteikumu ievērošanu, degvielas cenu kāpumu, aprikojuma izmaksām u. c.

«Lauksaimnieku darbs ir smags. Tāpēc es vēlētos, lai mūsu darbs un produkcija tiktu vairāk novērtēti. Mēs strādājam no saullēkta līdz saulrietam, bet piena iepirkuma cena nepieaug atbilstoši izdevumiem. Degviela un aprikojums maksā naudu, viss kļūst dārgāks, un galu galā cieš ražotājs,» saka Faina. «Piena iepirkuma cena krit: tagad litru piena pārdojam par 37 centiem, savukārt pagājušajā gadā cena bija 48–49 centi. Salīdziniet to ar cenu veikalā...»

Un tieši šeit saruna par drošību nemanāmi pāriet sarunā par Latgales lauku nākotni. Jo cilvēki vēlas justies droši ne tikai tad, kad viņiem vīrs galvas ir mierīgas debesis. Drošība nozīmē arī pārliecību par rītdienu.

Bērni aizbrauc, bet ne visi atgriežas

Arī Blaževiču ģimenes bērni pametuši dzimto pusi. «Ja Latvijai būtu tāda ekonomika kā, teiksim, Vācijā, mēs dzīvotu vislabākajā valstī,» saka Ēriks.

Taču ekonomika nebūt nav vienīgais iemesls, kāpēc jaunieši pamet ciematu. Pēc aizbraukšanas viņi iekārtojas citur, apgūst valodu, atrod darbu un dibina ģimenes. Piedzīst bērni, un laika gaitā atgriezties kļūst arvien grūtāk.

Kas var palīdzēt Latgales laukiem? Fainas atbilde ir vienkārša: galvenokārt ir jānovērtē cilvēku darbs. Cilvēkam vajadzētu būt iespējai pietiekami nopelnīt savā saimniecībā, lai viņam nebūtu jāizvēlas starp zemes paturēšanu un aizbraukšanu.

Lai iegūtu pienu, ir jādod govij kaut kas

Kopš 2005. gada Blaževičiem ir bioloģiskā saimniecība. Govis tiek barotas ar sienu, pašu audzētām auzām un saimniecībā sagatavotu barību. Daļa piena tiek nosūtīta pārstrādei, bet pārējam ir pastāvīgie klienti Rēzeknē.

Piena ražošana ir darbs, ko nevar atlikt. Govīm nepieciešama laba zāle, siens, ūdens, ēna un uzmanība. Karstumā dzīvnieki slēpjas krūmos, lai izvairītos no mušām un dunduriem.

Mūsdienās govīs palīdz slaukt slaukšanas iekārtas, taču tas nenožīmē, ka saimnieki var mierīgi atpūties. Lauksaimniecībā darbs turpinās arī sliktos laikapstākļos, kad tehnika sabojājas un spēka vairs nav tik daudz. Pagājušais gads bija ļoti lietains. Traktorī iestrēga laukos, un vienu no tiem nācās izvilkēt ar citu. Šogad zāle izauga labi, taču karstais laiks radīja jaunus izaicinājumus. Sienā sagatavošana prasa daudz pūļu, tāpēc saimnieki vienmēr cenšas nodrošināt pietiekamus barības krājumus, saka saimniece.

Mīlestība, kas vieno

«Kas, jūsprāt, vieno Latgales iedzīvotājus?» jautāju Fainai un Ērikam Blaževičiem.

«Mīlestība pret šo vietu. Šī daba ir īsta paradīze! Varbūt pat bailes to visu zaudēt. Skaista daba, vienotība, vietējās paražas un tradīcijas, atvērtība, laipnība un viesmīlība – tas ir tas, kas raksturo Latgali un tās iedzīvotājus.»

Šīs ir mūsu mājas

Kad vakarā saimnieki sauc govīs no ganībām, mājlopi zina, ko tas nozīmē. «Mājās, mājās!» viņi sauc. Govis atpazīst saimnieku balsis un pamazām dodas uz kūti. Katra zina savu vārdu, savu vietu un ir pieradusi pie ikdienas režīma. Tā šeit ir bijis jau daudzus gadus.

Blaževiči neveido grandiozus plānus un neprasa neiespējamu. Viņi vēlas vienkāršas lietas: lai cilvēki paliktu ciematā, lai viņu bērni un mazbērni varētu atgriezties, lai zeme nepaliktu tukša un lai vieta, kas kļuvusi par viņu mājām, nepazustu līdz ar tās pēdējiem iedzīvotājiem.

«Jācer uz labāko. Citādi nav jēgas dzīvot,» saka saimniece.

Lauku cilvēkam drošība nav tikai jautājums par to, kas notiek debēs. Tā ir arī pārliecība, ka rīt būs darbs, ceļš, kaimiņš, veikals, skola bērniem un iespēja palikt šeit, savās mājās.

Šī ģimene jau vairāk nekā trīsdesmit gadus dzīvo savu senču zemē. Šeit viņi audzināja savus bērnus, pārcieta grūtus laikus, bet joprojām strādā, tur govīs un turpina saimniekot. ▣

Marina Tetarenko

Foto no ģimenes albuma

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. #SIF_MAF2026

Sadarbības projektā piedalās mediji: «Diena», «Vietējā Latgales Avīze», «Latgales Laiks», «Ezerzeme», «Vaduguns», «Rēzeknes Vēstis», radio «Alise Plus»

Par projekta «Robežnieki – Latgales stiprie ļaudis» rakstu saturu atbild to autori.

MAF
Mediju atbalsta fonds